

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**
Број: 6/0-02-370/2015-5

Датум: 10. јун 2015. године
Београд

Председник Комисије за заштиту конкуренције на основу члана 37 став 2 Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13) и члана 2 став 1 тачка 6 Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 49/2011), одлучујући по Пријави концентрације друштва Nokia Corporation из Финске број: 6/0-02-370/2015-1 поднетој 30. априла 2015. године преко пуномоћника, Бојане Миљановић, адвоката из ортачког адвокатског друштва Karanović & Nikolić из Београда, улица Ресавска бр. 23, дана 10. јуна 2015. године, доноси следеће

РЕШЕЊЕ

I ОДОБРАВА СЕ у скраћеном поступку концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле друштва Nokia Corporation, са седиштем на адреси Karaportti 3, FI-02610 Espoo, Uusimaa, Финска, регистрованог у Трговинском регистру у Хелсинкију под бројем 0112038-9, над друштвом Alcatel-Lucent, са седиштем на адреси 148/152 Route de la Reine 92100 Boulogne-Billancourt, Француска, регистрованим у Регистру трговине и привредних друштава у Нантеру под бројем 542 019 096, до чега долази стицањем сваке обичне акције Alcatel-Lucent-а у оптицају од њихових власника - акционара Alcatel-Lucent-а, путем објављених јавних понуда у Француској и Сједињеним Америчким Државама о размени истих акција за новоиздате акције Nokia-е у складу са утврђеним коефицијентом размене.

II УТВРЂУЈЕ СЕ да је подносилац пријаве концентрације, извршио уплату накнаде за издавање решења Комисије о одобрењу концентрације у скраћеном поступку у износу од 25.000,00 (двадесетпетхиљада) ЕУР-а на девизни рачун Комисије за заштиту конкуренције отворен код Народне банке Србије, што је у складу са прописаном висином накнаде из члана 2 став 1 тачка 6 Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције.

Образложење

Друштво Nokia Corporation, са седиштем на адреси Karaportti 3, FI-02610 Espoo, Uusimaa, Финска, регистровано у Трговинском регистру у Хелсинкију под бројем 0112038-9 (у даљем тексту: Nokia, подносилац Пријаве), поднело је Комисији за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) дана 30. априла 2015. године Пријаву концентрације заведену под бројем: 6/0-02-370/2015-1 (у даљем тексту: Пријава), која (концентрација) настаје стицањем од стране подносиоца Пријаве контроле над друштвом Alcatel-Lucent, са седиштем на адреси 148/152 Route de la Reine 92100 Boulogne-Billancourt, Француска, регистрованим у Регистру трговине и привредних друштава у Нантеру под бројем 542 019 096 (у даљем тексту: Alcatel, Циљно друштво), до чега долази стицањем сваке обичне акције Alcatel-а у оптицају од њихових власника - акционара Alcatel-а, путем објављених јавних понуда у Француској и Сједињеним Америчким Државама о размени истих акција за новоиздате акције Nokia-е у складу са утврђеним коефицијентом размене. Пријава је поднета преко пуномоћника, Бојане Миљановић, адвоката из ортачког адвокатског друштва Karanović & Nikolić из Београда.

С обзиром да поднета документација Комисији није била у свему усклађена са прописом којим се уређује садржај и начин подношења пријаве концентрације, недостаци Пријаве су отклоњени допуном Пријаве заведеном у Комисији под бројем: 6/0-02-370/2015-3 од 13. маја 2015. године.

Подносилац Пријаве је у предметном управном поступку поставио и Захтев за заштиту података број: 6/0-02-370/2015-2 од 13. маја 2015. године, који се тиче заштите података који представљају садржину Пријаве, њене допуне и докумената која су предата као прилози уз Пријаву у папирној и електронској верзији. Председник Комисије решавајући по горњем захтеву, донео је 10. јуна 2015. године Закључак о заштити података број: 6/0-02-370/2015-4.

Комисија је, такође, утврдила да је подносилац Пријаве извршио уплату прописаног износа накнаде за издавање акта Комисије, што је констатовано у ставу II диспозитива.

На овај начин је Пријава комплетирана и испуњени су услови за поступање и одлучивање Комисије по истој у скраћеном поступку.

Увидом у целокупну наведену документацију, утврђено је како следи.

Nokia је финска мултинационална корпорација регистрована крајем 1896. године. Представља јавно друштво са ограниченом одговорношћу које је котирано на хелсиншкој и њујоршкој берзи. У прошлој години је имала преко 60.000 запослених у преко 120 и продавала своје производе и услуге у преко 150 земаља широм света

Пословање подносиоца Пријаве је организовано у следеће три пословне јединице:

- I. Nokia Мреже (Nokia Networks): даје професионалне услуге оператерима и пружаоцима услуга - представља продавца у подручју мобилне инфраструктуре, нудећи широки спектар различитих производа од хардверских компоненти мрежа које користе мрежни оператери, преко софтверских решења која подржавају мобилне мреже (основ пословања једног оператера). Поред набројаног, такође, планира, имплементира, покреће, надграђује мобилне мреже оператера. Садржи два сегмента:
- *Сегмент мобилне широкопојасне услуге (Mobile Broadband Segment)*: пружа мрежна решења за услуге мобилног преноса гласа кроз своје:
 - радио кластере,
 - основне кластере.
 - *Сегмент глобалних услуга*: омогућава оператерима решења за стварање и одржавање ефективних мрежа. Састоји се од пет пословних линија:
 - имплементација мреже,
 - одржавање,
 - услуге управљања,
 - мрежно планирање и оптимизација,
 - интеграција система глобалних услуга.

Постоје преклапања Nokia-e и Alcatel-a у погледу активности ове пословне јединице.

- II. Nokia HERE: активна у пословима лоцирања у оквиру обавештајне индустрије, која обезбеђује врло прецизне и временски ажуриране мапе, локацијску платформу и локацијска искуства преко великог броја екрана и оперативних система. *Не постоје преклапања Nokia-e и Alcatel-a у погледу активности ове пословне јединице.*
- III. Nokia Технологије: активна у пословима истраживања и развоја, развоју и лиценцирању технологије, као што су мобилне и остале технологије које претежно потичу из Nokia истраживачког центра и пословне јединице Devices & Services - Уређаји и услуге_(коју је Nokia продала Microsoft-у у 2014. години). *Не постоје преклапања Nokia-e и Alcatel-a у погледу активности ове пословне јединице.*

Подносилац Пријаве је присутан у Републици Србији преко два регистрована зависна друштва:

- Nokia Solutions and Networks Serbia d.o.o. Beograd, матични број: 20210346, основано у 2006. години са претежном делатношћу: консултантске активности у вези са пословањем и осталим управљањем – шифра 7022 (у даљем тексту: Nokia Serbia),

- HERE d.o.o. Beograd, матични број: 20701366, основано крајем 2010. године са претежном делатношћу: инжењерске делатности и техничко саветовање – шифра 7112.

Alcatel је француска глобална компанија за телекомуникациону опрему, чије је тежиште пословних активности на хардверу за фиксно и мобилно умрежавање, конвергентном мрежном хардверу, ИП технологијама, софтверу и услугама. Послује у преко 130 земаља широм света.

Пословање Циљног друштва је организовано у следеће две пословне јединице:

I. Пристап (Access) – обухвата пословне активности које су организоване у четири пословне дивизије:

- *Бежични (Wireless)* – обухвата испоруку 4Г/ЛТЕ решења, 3Г/4Г и мулти-стандардних малих мобилних решења заједно са повезаним професионалним услугама, 2Г/3Г бежичне производе са повезаним професионалним услугама, као и портфолио радио фреквенцијских система (РФС). *Постоји преклапање Nokia-e и Alcatel-a у погледу активности ове пословне дивизије;*
- *Фиксни пристап (Fixed Access)* – ИП производи на бази фиксног приступа и повезане професионалне услуге који пружају подршку за ДСЛ и влакна, омогућавајући пружаоцима услуга проширење ултра-широкопојасног приступа до просторија купаца без обзира на технологију, као и комбинацију приступне технологије на бази бакра и влакана и ФГТх модела распоређивања у циљу постизања најбржег повраћаја инвестиција и утрошеног времена. *Не постоје преклапања Nokia-e и Alcatel-a у погледу активности ове пословне дивизије;*
- *Управљање услугама (Managed Services)* – обухвата „изгради-користи-управљај-пренеси“ решења, решења за поступке трансформације и мрежне оперативне услуге. Nokia нуди сличне услуге за мрежне инфраструктурне купце, тако да *постоји преклапање Nokia-e и Alcatel-a у погледу активности ове пословне дивизије;*
- *Лиценцирање (Licensing)* – обухвата лиценцирање и патентирање технологија за пословну јединицу *Пристап*.

Као што проистиче из напред наведеног, учесници у концентрацији се на светском нивоу једино преклапају у погледу пословних активности у оквиру дивизија Бежични и Управљање услугама.

II. Основно умрежавање (Core Networking) – организовано кроз следеће пословне целине:

- *ИП рутирање (IP Routing)* – испоручује апликације и инфраструктуру за ИП рутирање, етхернет, мрежне функције виртуализације и софтверско дефинисано умрежавање, који су

неопходни за одговоре на изазове великог раста мрежног протока подржавајући истовремено ефикасну испоруку cloud пословања, мобилних и резиденцијалних услуга. *Nokia не производи/продаје сопствену брендирану ИП опрему за рутирање;*

- *ИП пренос (IP Transport) – дизајнира, производи и продаје опрему за оптичку мрежу која служи за пренос информација преко оптичких влакана на велике раздаљине на земљи (терестријално) или испод мора (подводно), као и на кратким релацијама у градским и регионалним подручјима. Портфолио обухвата и повезане стручне услуге и микроталасну бежичну опрему за пренос. Nokia није активна у овим пословним активностима;*
- *ИП платформа (IP Platform) – обезбеђује софтвер и услуге у областима: напредне комуникације, мрежне функције виртуализације, искуства потрошача, плаћања и политике наплате, мрежно обавештавање, оперативни системи подршке, повезане стручне услуге. Nokia нуди сличне софтвере и услуге.*

Као што проистиче из наведеног, учесници у концентрацији се на светском нивоу једино преклапају у погледу пословних активности ИП платформе.

Циљно друштво је присутно у Републици Србији преко регистрованог зависног друштва - огранка:

- Alcatel-Lucent Serbia - Ogranak Beograd, матични број: 29500231, основано у 2007. години са претежном делатношћу: кабловске телекомуникације – шифра 6110 (у даљем тексту: Alcatel Serbia). Бави се следећим пословним активностима:
 - пре–продајне активности: развој пословања, подршка менаџменту производа, изградња нових и ојачавање постојећих односа са купцима;
 - пост-продајне активности: пројектни менаџмент, координација испоруке опреме купцима, односи са увозницима, прибављање одобрења на царини, издавање рачуна, локалне таксе за одржавање, инсталација, организација и контрола подизвођача, тестирање и распоређивање свих нових SW-јева и надоградња мреже купаца, пројектна координација са купцима и подизвођачима, организација PoC-јева за купце.

Остали подаци који се тичу природе и размере пословања, броја запослених и остварених прихода учесника у концентрацији су достављени Комисији и налазе се у списима предмета.

Као правни основ концентрације Комисији је достављен [...] ¹Наведени циљ, под условима и одредбама [...], ће се остварити ако Nokia стекне све обичне акције Alcatel-а у оптицају од њихових власника - акционара Alcatel-а

¹ Акт садржи заштићене податке. Заштићени подаци приказани су ознаком [...] или у распону који Комисија сматра одговарајућим начином заштите.

(широко дисперзованих) путем објављених јавних понуда у Француској и Сједињеним Америчким Државама о размени истих акција за одговарајући број новоиздатих акција Nokia-e у складу са утврђеним коефицијентом размене.

Након затварања понуда, [...].

Евидентно је да се у [...], у свим његовим деловима, исказује воља потписника да закључе предметну трансакцију и исту спроведу у кратком временском року.

Како из наведеног произилази, спровођењем намераване концентрације, Nokia ће стећи непосредну контролу над Циљним друштвом, у смислу члана 17, став 1, тачка 2 Закона.

У вези са подацима за укупне годишње приходе учесника предметне концентрације, из приложене документације несумњиво проистиче да исти прелазе финансијске прагове прописане у члану 61 став 1 тачка 1 Закона, што значи да је постојала/постоји обавеза пријаве предметне концентрације Комисији.

Образлажући предлог релевантног тржишта подносилац Пријаве је дао и следеће уводне напомене.

Као што је већ напред изложено, пословне активности учесника у концентрацији су врло комплементарне. Nokia, као продавац бежичне опреме, је фокусирана на 1) бежичну мрежну инфраструктурну опрему и 2) мрежне услуге. Намеравана концентрација ће подносиоцу Пријаве придодати комплементарне производе Циљног друштва који се односе на ИП рутирање, ИП пренос и опрему за фиксну мрежну инфраструктуру и повезане компоненте. Последично, Nokia ће побољшати своју понуду производа и биће конкурентнија на тржиштима где су присутни много већи учесници на истим, као што су Ericsson, Huawei и Samsung. Како из претходног проистиче, Nokia је усредсређена на бежично мрежно пословање где остварује скоро 90% од својих укупних прихода. На другој страни, Alcatel остварује више од 50% својих укупних прихода продајом производа за ИП рутирање, ИП пренос и Фиксни приступ – крајње комплементарним бежичном мрежном пословању Nokia-e.

На светском, као и на домаћем тржишту, очекује се хоризонтално преклапање пословних активности учесника у концентрацији у следеће три области: 1) опрема за радио приступ мрежи, 2) опрема за основне мрежне услуге и 3) мрежне инфраструктурне услуге.

Као релевантна тржишта производа су предложена:

1. ***тржиште радијске (RAN) опреме са пратећим услугама*** – продаја радијске опреме обухвата продају производа/пратећих услуга. У пратеће услуге спадају оне услуге које се продају као део тендера заједно са траженом опремом и укључују мрежну имплементацију (распоређивање, испоруку и монтажу) и одржавање (одржавање и нега). Релевантне су

следеће технологије: GSM, UMTS, HSPA +, LTE. Спровођење предметне концентрације неће умањити технолошку конкурентност на овом релевантном тржишту, јер су технолошка и иновативна конкурентност глобалне и најмање четири велика светска играча ће наставити да egzистира поред спојеног друштва: [...];

2. **тржиште основне (Core) опреме са пратећим услугама** – опрема основног мрежног система (The Core Network System, CNS) управља током информација у оквиру мобилне мреже, омогућавајући контролу позива и сигурносне функције као што су ажурирање локације и провера идентитета. На овом тржишту су присутне радикалне промене са израженим повећањем конкуренције због нових софтверских и хардверских решења која нуде постојећи и нови конкуренти. Због наведене изражене конкуренције и рапидног повећања иновација, спровођење предметне конкуренције ће омогућити њеним учесницима да буду конкурентнији на овом тржишту у будућности;
3. **тржиште непратећих услуга (Non-attached Services)** – у које спадају професионалне услуге (мрежно планирање, оптимизација и системска интеграција) и услуге управљања (техничко управљање деловима мреже, hosting услуге, планирање и оптимизација услуга).

Као релевантно географско тржиште предложено је национално тржиште Републике Србије, и склади са надлежностима Комисије (уз назнаку да су предметне пословне активности по домаћају глобалне, односно простиру се широм света).

Учесници у концентрацији нису успели да прибаве и доставе Комисији јавно доступне податке о својим и тржишним уделитема конкурената на релевантним тржиштима. Због тога су коришћене најбоље процене Nokia-е за тржишне уделе најзначајнијих конкурената на релевантним тржиштима како следи.

Најбоље процене Nokia-е су засноване на оствареним приходима, уз ограду исте што се тиче примене те методологије за тржиште радијске (RAN) опреме са пратећим услугама у Републици Србији за 2014. годину, јер тако одређени тржишни удели не би одражавали реално стање на овом релевантном тржишту. Наиме, инвестиције у нове технологије које су имали телекомуникациони оператери на овом релевантном тржишту, су имале значајан утицај на продају и тржишне уделе продаваца радијске (RAN) опреме у 2014. години, за разлику од претходних година. У Републици Србији прелазак са 2Г на 3Г технологије дешавао се током протеклих година. Telenor је први оператер који је побољшао своју мрежу преласком са 2Г на 3Г технологију, да би потом то исто учинили и Telekom Srbija и VIP. Конкретно, када су Telekom Srbija и VIP тек започели овај процес у 2014. години, Telenor је већ финализирао

побољшање своје мреже. Telenor је у 2014. години само улагао у побољшање капацитета и редовно одржавање, што је значило и ниже остварене приходе за друштво Huawei, који је Telenor-ov продавац на домаћем тржишту у 2014. години. У истој години Nokia је закључила уговоре са оператерима Telekom Srbija и VIP, у вези њихових инвестиција у 3Г технологију, што је резултирало неупоредиво већом продајом Nokia-е у 2014. години на домаћем RAN тржишту у поређењу са претходним годинама. Након што је прихваћена и инсталирана база за 3Г технологију и нова технологија постављена, на овом тржишту ће Telekom Srbija и VIP инвестирати у даља проширења капацитета и ажурирање софтвера. Због наведеног учесници у концентрацији сматрају да подаци о тржишним уделима конкурената засновани на инсталираној бази у 2014. години пружају тачнију слику домаћег RAN тржишта, него подаци засновани на оствареном приходу. У наставку су дати прегледи процењених тржишних удела конкурената на релевантним тржиштима и по оствареним приходима и по инсталираним базама (за 2014. годину).

Табела 1 – Тржишни удели учесника у концентрацији и њихових главних конкурената на релевантном тржишту производа - тржиште радијске (RAN) опреме са пратећим услугама у Републици Србији, према оствареном приходу од продаје истих у периоду 2012. – 2014. година (у %)

	2012	2013	2014
Nokia	≈/20-30/%	≈/30-40/%	≈/60-70/%
Alcatel-Lucent	≈/5-10/%	≈/0-5/%	≈/0-5/%
[...]	≈/30-40/%	≈/30-40/%	≈/20-30/%
[...]	≈/30-40/%	≈/30-40/%	≈/10-20/%
[...]	≈/0-5/%	≈/0-5/%	≈/0-5/%
Укупно	≈/90-100/%	≈/90-100/%	≈/90-100/%

Извор: Најбоље процене Nokia-е

Као што се из Табеле 1 види Циљно друштво је било готово симболично заступљено у посматраном периоду на тржишту радијске (RAN) опреме са пратећим услугама у Републици Србији, па ојачање подносиоца Пријаве за исти проценат, након спровођења концентрације, неће довести до промене структуре предметног релевантног тржишта.

Табела 2 – Тржишни удели учесника у концентрацији и њихових главних конкурената на релевантном тржишту производа - тржиште радијске (RAN) опреме са пратећим услугама у Републици Србији, према инсталираним (RAN) базама у 2014. години (у %)

	2014
Nokia	≈/30-40/%
Alcatel-Lucent	≈/5-10/%
[...]	≈/20-30/%
[...]	≈/30-40/%
[...]	≈/0-5/%
Укупно	≈/90-100/%

Извор: Најбоље процене Nokia-е

Тржишни удели учесника у концентрацији и њихових конкурената одређени према критеријуму инсталираних база у 2014. години на тржишту радијске (RAN) опреме са пратећим услугама у Републици Србији, из Табеле 2, показују њихове величине, врло приближне оним одређеним према критеријуму оствареног прихода (из Табеле 1) за 2012. и 2013. годину, па се може констатовати да пружају реалнију слику структуре овог релевантног тржишта.

Табела 3 – Тржишни удели учесника у концентрацији и њихових главних конкурената на релевантном тржишту производа - тржиште основне (Core) опреме са пратећим услугама у Републици Србији, према оствареном приходу од продаје истих у 2014. години (у %)

	2014
Nokia	≈/20-30/%
Alcatel-Lucent	≈/0-5/%
[...]	≈/30-40/%
[...]	≈/20-30/%
[...]	≈/10-20/%
Укупно	≈/90-100/%

Извор: Најбоље процене Nokia-е

Табела 4 – Тржишни удели учесника у концентрацији и њихових главних конкурената на релевантном тржишту производа - тржиште непратећих услуга (Non-attached Services) у Републици Србији, према оствареном приходу од продаје истих у 2014. години (у %)

	2014
Nokia	≈/20-30/%
Alcatel-Lucent	≈/5-10/%
[...]	≈/30-40/%
[...]	≈/20-30/%
[...]	≈/5-10/%
Укупно	≈/90-100/%

Извор: Најбоље процене Nokia-е

За период после спровођења концентрације подносилац Пријаве је дао процену да се тржишни удели посматраних конкурената неће битније мењати, односно да ће остати на приближно истом нивоу, јер се ради о конкурентима који су годинама стабилно позиционирани на релевантним тржиштима и успешно послују на њима. Повећање тржишног удела подносиоца Пријаве за вредности које представљају тржишни удео Циљног друштва пре спајања (/0-5%, /0-5%, /5-10%, /5-10%) ипак није довољно да „поремети“ постојећу структуру релевантних тржишта са тако респектибилним учесницима-конкурентима.

Предложено дефинисање релевантних тржишта, тржишних удела учесника у концентрацији, као и њихових главних тржишних конкурената од стране подносиоца Пријаве, Комисија је прихватила као коректно.

Предметна Пријава је, такође, пријављена у Европској Унији, Кини, САД, Бразилу, Канади, Индији, Русији, Јапану, Јужној Кореји, Тајвану, Тунису и Босни и Херцеговини.

Што се тиче дистрибутивне и малопродајне мреже учесника у концентрацији на релевантном тржишту, [...].
[...].

Комисија је прихватила констатацију учесника у концентрацији да садашњи период представља период дубоких промена за мрежне технологије, које ће захтевати иновације у повезивању ради задовољења низа технолошких изазова. Последично, због процеса текуће консолидације оператера, обим и ширина технолошке оспособљености постају још значајнији, као и растућа потреба за интегрисаним, повезаним и приступачним понудама. Такође, и све већи значај виртуализације доприноси бржем изласку на тржиште и повећаној ефикасности и доступности.

Спровођење предметне концентрације ће подносиоцу Пријаве омогућити значајно проширење његовог портфолиа производа са комплементарним

производима Циљног друштва: производима за ИП рутирање, ИП транспорт, кабловски и софтверски дефинисаним мрежним решењима. Такође, Nokia ће се из бежичне широкопојасне компаније трансформисати у „од краја до краја“ пружаоца услуга мрежних решења, способног да изађе у сусрет растућим потребама корисника у тако динамичној индустрији. Спојено друштво ће понудити шири спектар технолошких решења и бити конкурентније у поређењу са већим и чувенијим глобалним конкурентима у овој области – [...], као и са другим растућим конкурентима.

Удруживање истраживачких и развојних програма учесника у концентрацији ће у будућности позиционирати спојено друштво као иновативног лидера, омогућавајући му ефикасније развијање врхунских решења за целокупно ИП и софтверски дефинисано виртуализовано мрежно окружење. Такође се очекује да исти постане ефикасан конкурент у погледу будуће генерације 5Г архитектуре.

Очекивано је да ће се утицај предметног спајања одразити и на конкуренцију која ће се, такође, морати окренути иновацијама и повећању квалитета својих производа и услуга, што ће, у крајњем случају и свеобухватно гледано, у већој мери задовољити интересе страних и домаћих потрошача.

Комисија је прихватила горње наводе и оценила да пружају економско оправдање за спровођење предметне концентрације.

На основу анализе свих елемената Пријаве и целокупне документације која је достављена Комисији, утврђено је да спровођење предметне концентрације не доводи до спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције, пре свега стварањем или јачањем доминантног положаја подносиоца Пријаве на релевантним тржиштима.

Применом критеријума из члана 19 Закона Комисија је оценила да се у конкретном случају ради о дозвољеној концентрацији, што опредељује одлуку у првом ставу диспозитива решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ

Ово решење је коначно у управном поступку.

Против овог решења може се поднети тужба Управном суду у року од 30 дана од дана пријема решења.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Доц. др Милоје Обрадовић